

NESLUĆENA SOCIJALNA SLIKA HRVATSKE GLAZBE

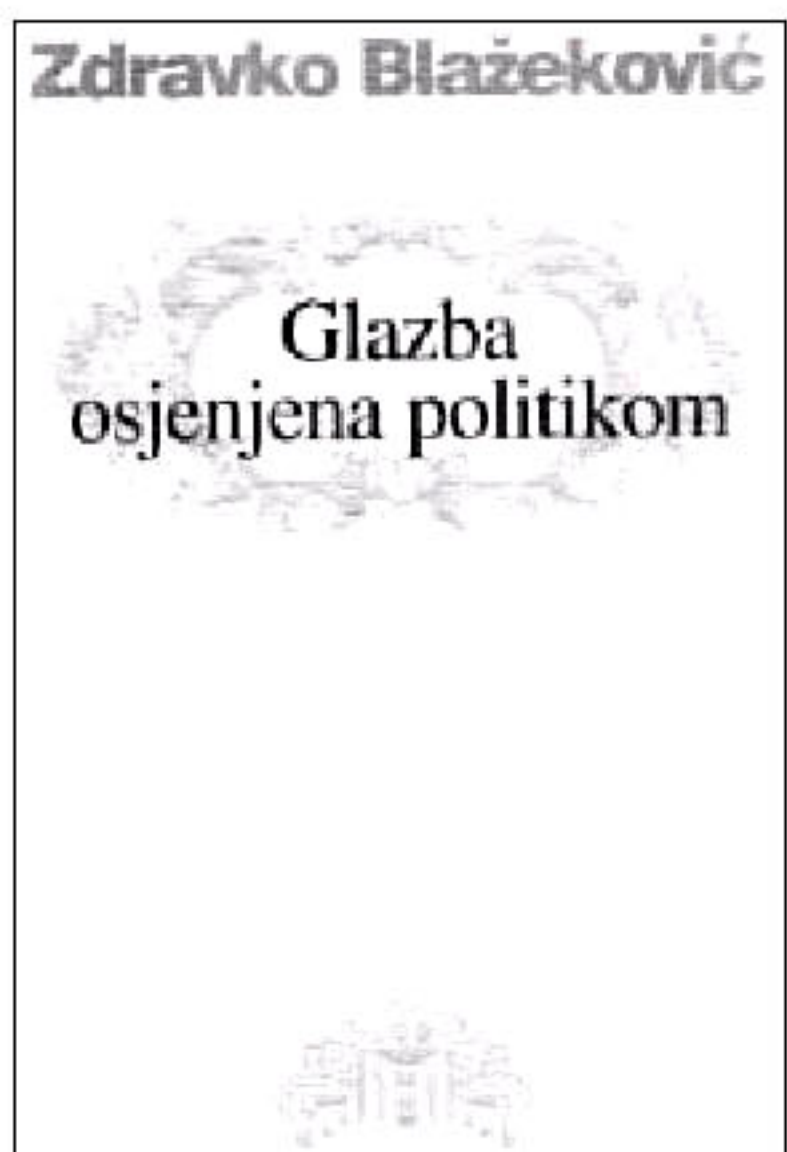
Zdravko Blažeković: »Glazba osjenjena politikom, Studije o hrvatskoj glazbi između 17. i 19. stoljeća« / Matica hrvatska / Zagreb, 2002., str. 312

Ennio Stipčević

Knjiga Zdravka Blažekovića sadrži studije napisane i dijelom objavljene tijekom posljednjih dvadesetak godina. Pa ipak, to je knjiga koja pred širu javnost, a i ono nešto malo stručno upućenijih, donosi pregršt iznenađenja. Knjiga *Glazba osjenjena politikom* iznenađenje je i pravi događaj!

Blažeković je diplomirao i magistrirao muzikologiju na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, tu u rodnome gradu počeo je njegov rad na sređivanju i analiziranju slabo poznatih starijih muzikalija, na sekundarnoj građi, na istraživanju socijalne povijesti glazbe. Još za studentskih dana sondirao je glazbene zbirke, sam ili u pratnji pok. prof. Ladislava Šabana obišao je i mikrofilmirao golemu građu, od slavonskih i sjevernohrvatskih samostana do Dubrovni-

ka.

Posljednjih petnaestak godina Blažeković živi i radi u New Yorku, 1997. postigao je doktorat s temom srednjovjekovne glazbene ikonografije, a uposlen je kao redaktor i urednik svjetske recentne muzikološke bibliografije, glasovite referativne publikacije RILM.

Bibliografska upućenost

Studije sabrane u sada objavljenoj knjizi nastale su na temelju građe koju je Blažeković prvi put držao u rukama još za svojih »zagrebačkih« dana. Mnoga od tih otkrića jednako su svježija i danas, jednostavno zato što se u međuvremenu nije našlo dovoljno kvalitetnih domicilnih muzikoloških snaga koje bi nastavile ondje gdje je Blažeković svojedobno stao. No *Glazba osjenjena politikom* nipošto nije samo zbirka tekstova, objavljivanih u domaćem i inozemnom stručnom tisku, tu se ne nude prigodno posložene studije, svedene na zajednički tematski nazivnik.

Ono što Blažekovićeve studije čini neobičnim i dragocjenim štivom jest njegova bibliografska upućenost, temeljito poznavanje najrecentnije svjetske muzikološke literature. Tako mnogi domaći »minorni« skladatelji ili pak glazbenici – zborovođe, instrumentalisti, pedagozi – tek sada dobivaju pune i jasne obrise. Novo komparativno istraživanje baca neočekivano svjetlo

na hrvatsku glazbu između 17. i 19. stoljeća, na to razdoblje kojim je Blažeković zao kružio svoja istraživanja. Pažljivi čitatelj naći će poticaja za slične napore svježeg komparativnog promišljanja hrvatske glazbene prošlosti.

Institucije u društvu

Uvodna studija – »Anonymous vs. Onymous ili kada će hrvatska muzikologija prepoznati svoga nepoznatog skladatelja« – na znakovit način stoji na početku. Blažeković provokativno baca rukavicu u lice onim muzikolozima koji se iscrpljuju u vrednovanjima tobožnjih »istaknutih« ličnosti, zanemarujući pritom arhivske realije.

Protagonisti Blažekovićevih tekstova su anonimni skladatelji, manje poznati glazbenici, u žarištu promatranja su glazbene institucije te njihova društvena i politička funkcija. Najviše novih podataka naći će se o zagrebačkome glazbenom životu, no Blažekovićev arhivistički itinerer donosi dosad nepoznatih činjenica iz opernog života Zadra, iz slavonskih franjevačkih glazbenih zbirki, iz povijesti glazbenoga tiskarstva.

Možda najintrigantnije svježe vizure nalazimo u studiji »Izvorišta moderne hrvatske glazbe (1770-1830)« (objavljenoj prije na engleskom jeziku), gdje je *modernost*, i to vrlo argumentirano, pomaknuta za dobrih nekoliko desetljeća u prošlosti.

Glazba osjenjena politikom sabire studije od onih sintetske širine (o politici u hrvatskoj operi druge polovice 19. stoljeća) do problematizirajućih rakursa (iz povijesti zadarskoga Teatro Nobile, zagrebačkog Narodnog zemaljskog glazbenog zavoda...). Kao precizne minijature djeluju pogledi u povijest kućnog muziciranja u Zagrebu ili pak studija o salonskome kolu. Nadam se da su za neku drugu prigodu ponovnoga publiciranja ostale monografske studije o Zajcu, Strmiću, Arnoldu, Suppéu, Kuhaču, Straticu, Zellneru..., o tim više ili manje poznatim figurama hrvatskoga glazbenog *ottocenta*, koje je mnoge iz zaborava otrgnuo upravo Blažekovićev arhivistički rad.

Osobni arhivistički bedeker

Posljednja studija (»Materijalne prilike zagrebačkih glazbenika u drugoj polovici 19. stoljeća«) neizravno se poziva na uvodno razložene metodološke zásade. Precizne tabele zorno predočuju onodobne gospodarske pokazatelje, tešku materijalnu situaciju, odnos društvenih institucija i pojedinih mecena prema profesionalnim glazbenicima. A zaključna rečenica, posvećena jednomu od brojnih češko-zagrebačkih glazbenika, zvuči i previše aktualno: »Radeći samo na jednom mjestu nije bio u mogućnosti osigurati egzistenciju.«

Knjiga Blažekovićevih studija donosi pregršt zanimljivih, slabo poznatih arhivskih podataka, donosi jednu posve neslućenu sliku socijalne dimenzije povijesti hrvatske glazbe. U tu slabo poznatu građu sada su konačno unijeta svježija komparativna razmišljanja. *Glazba osjenjena politikom* može se čitati i kao osobni arhivistički bedeker Zdravka Blažekovića, zagrebačkog đaka i danas vrijednog člana najkonkurentnije američke muzikološke zajednice. Ovoj knjizi, da joj autor nije toliko samozatajan i skroman, mogli bismo kao moto pridodati Držićevi stihovi: »Tko doma ne sidi i ne haje truda / po svietu taj vidi i nauči svih čuda«.